

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
ROZDZIAŁ 1. DZIEDZICTWO KULTUROWE	15
1.1. Dobra kultury, dziedzictwo kulturowe i zabytki – definicje pojęć	15
1.2. Ku paradygmatowi dziedzictwa	21
Doktryna ekorozwoju, przemiany w rozumieniu istoty zabytków archeologicznych i pojawienie się pojmowania dziedzictwa kulturowego jako zasobu	22
Demokratyzacja życia społecznego, upodmiotowienie społeczności lokalnych i postkolonializm	31
Postmodernistyczna krytyka eksperckiej wiedzy naukowej i wyrastający z niej konstrukcjonizm społeczny	38
1.3. Paradoxy dziedzictwa kulturowego	42
Przekaz pokoleniowy czy wytwór współczesny?	42
Źródło tolerancji dla odmienności czy źródło wrogości międzygrupowej?	46
Zasób ograniczony i nieodnawialny czy odnawialny i nieskończony?	49
1.4. Kwestia identyfikacji zasobu dziedzictwa: wielokulturowość	57
1.5. Wartości dziedzictwa kulturowego	60
1.6. Autentyczność dziedzictwa kulturowego i przemiany jej rozumienia	69
1.7. Własność dziedzictwa kulturowego	80
ROZDZIAŁ 2. PODSTAWY TEORETYCZNE ZARZĄDZANIA DZIEDZICTWEM KULTUROWYM	96
2.1. Pojęcie zarządzania dziedzictwem kulturowym	96
2.2. Główne koncepcje teoretyczne w zarządzaniu dziedzictwem kulturowym	101
Dziedzictwo „narodowe” i „światowe”	101
Natura i kultura: w kierunku zintegrowanej konserwacji zapobiegawczej środowiska człowieka	109
Konserwacja zasobów kulturowych <i>in situ</i>	115
Konserwacja zapobiegawcza środowiska a demokratyzacja życia codziennego i deregulacja państwa	124

ROZDZIAŁ 3. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA DZIEDZICTWEM KULTUROWYM	134
3.1. Dokumenty prawne i paraprprawne	134
Prawo państwowe	134
Międzynarodowe akty prawne	145
Międzynarodowe dokumenty paraprprawne/quasi-prawne (<i>soft law</i>)	148
Międzynarodowe dokumenty doktrynalne	153
3.2. Instytucje państwowe	157
Służba konserwatorska	157
Instytucje ochrony zabytków	158
3.3. Organizacje pozarządowe	160
Organizacje charytatywne i fundacje prywatne	160
Stowarzyszenia	161
3.4. Samorząd i planowanie przestrzenne. Partycypacja publiczna w procesach zarządzania dziedzictwem kulturowym	163
ROZDZIAŁ 4. ETAPY PROCESU ZARZĄDZANIA DZIEDZICTWEM KULTUROWYM	170
4.1. Rozpoznawanie zasobów dziedzictwa kulturowego	170
4.2. Ewaluacja zasobów	174
4.3. Identyfikacja zagrożeń	180
4.4. Identyfikacja interesariuszy i poznawanie ich poglądów	189
4.5. Podejmowanie decyzji	192
4.6. Uzasadnianie decyzji	200
ROZDZIAŁ 5. KONFLIKTY POWSTAJĄCE WOKÓŁ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO DZIEDZICTWU KULTUROWEMU	202
5.1. Konflikty dotyczące dziedzictwa kulturowego	202
Konflikty wokół prawa własności substancji obiektów historycznych	203
Konflikty międzynarodowe	204
Konflikty powstające w ramach jednego kraju pomiędzy jego obywatelami bądź pomiędzy obywatelami i instytucjami czy organami państwowymi	205
Konflikty dotyczące niematerialnych wartości dziedzictwa kulturowego	207
5.2. Przestępstwa przeciwko dziedzictwu kulturowemu	208

ROZDZIAŁ 6. PROBLEMY SZCZEGÓLNE W ZARZĄDZANIU DZIEDZICTWEM KULTUROWYM	212
6.1. Problemy zarządzania krajobrazem	212
6.2. Problemy zarządzania użytkowanymi obiektami kultu religijnego	226
6.3. Problemy zarządzania dziedzictwem militarnym	232
6.4. Problemy zarządzania historycznymi budowlami znajdującymi się w ruinie	238
6.5. Problemy zarządzania podwodnym dziedzictwem kulturowym	259
6.6. Problemy zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym	267
ROZDZIAŁ 7. PREZENTOWANIE I INTERPRETACJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO MIEJSC ŻYWEJ PAMIĘCI	285
ZAKOŃCZENIE: WYKORZYSTYWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – UŻYCIA I NADUŻYCIA	303
WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY	310